

Патриаршеска литургия за празника на св. Николай Софийски

На 17 май Негово Светейшество Софийският митрополит и Български патриарх Даниил възглави светата Литургия за храмовия празник на столичния храм „Св. Николай Софийски“ в съслужение с Негово Преосвещенство Велбъждския епископ Исаак – викарий на Софийския митрополит, Негово Високопреподобие архимандрит Василий – председател на митрополитския катедрален храм „Св. вмчца Неделя“, ставрофорен иконом Спас Михайлов – председател на храма, иконом Иван Йонов, иконом Васил Танев, протойерей Стоян Димитров, свещеник Христо Пашов, свещеник Арсений Канъов, свещеник Кирил Попов, както и протодиякон Иван Петков.

Песнопенията на утрения бяха изпълнени от хор „Св. Наум Охридски“ с ръководител д-р Андрей Касабов – и. д. секретар на Софийската света митрополия, а светата Литургия бе огласена от храмовия хор.

В края на богослужението Негово Светейшество произнесе слово, в което

сподели:

„В дните на Христовото Възкресение празнуваме паметта на свети великомъченик Николай Софийски, който на днешния ден, 17 май 1555 г., пострада за вярата, предава своята чиста душа в ръцете на Бога, придобива небесното царство.

Голямо благословение и милост Божия за всички нас е да имаме за застъпник свети великомъченик Николай Софийски, както и другите мъченици, пострадали в този богоспасаем град. Днес празнуваме и се радваме с радостта, която изпълвала сърцата на православните християни в град Средец (дн. София) по онова време, когато продължавало изповедничеството и мъченичеството на свети Николай.

Те се молили Бог да го укрепи. На днешния ден за вярата той бил убит с камъни, но останал непреклонен, от което в сърцата на вярващите имало небесна радост.

Още 20 – 25 години преди това, когато Николай дошъл в София, неговият тих и скромен живот, неговото молитвено настроение, голяма добродетелност и благочестие били забелязани от християните в града. Те се питали как да го задържат при тях, когато той напуснал своя роден град Янина след кончината на родителите си.

Тогава в малките градчета умението в даден занаят и външната красота на християните подбуждала завистта на мохамеданите и те искали да обърнат в своята вяра особено онези по-първи човеци, които се отличавали с дарби и с външна красота – може би поради това Николай напуснал Янина. Като пришелец тук, когато християните забелязали неговата голяма добродетелност и благоговение към Бога, те разсъждавали как да го задържат и решили да му предложат да се задоми и така да остане в града.

Това показва, че по онова време нашите предци високо ценели благочестието, живота във вярата – колко много значело за тях да имат пример, да се съревновават в добродетелност, да я търсят и усвояват. По този начин чувствали, че макар да били в робство и страдания от множество несправедливости, Божията благодат ги укрепвала. Те ясно разбирали, че преди 150 години България и балканските държави загубили независимостта си именно заради отстъплението от благочестието, от пренебрегването на любовта и единството между човеците. И когато Бог допуснал заради греховете и на управниците, и на народа това бедствие – робството,

християните живо търсили и живеели своята вяра.

Житиеписецът на свети Николай, софийският книжовник дякон Матей Граматик, когато говори за страданията и живота на светия мъченик, както и по-рано за мъченичеството на свети Георги Нови и свети Георги Най-нови, с благоговение и любов описва как богомолците идват още на вечерните на празника, църквите се изпълват и във всички храмове в града се извършват чинни богослужения. Народът е събран за молитва, търси и се радва на живота в Бога. Макар и в трудно време, но у нашите предци е имало истинска вътрешна свобода – живели свободен от робството на греха живот, в задружност, любов, търсили са да се прояви правдата Божия между тях“.

Патриарх Даниил припомни основни моменти от житието на светия великомъченик – живота му в столичния град, изпитанията във Влашко, завръщането му и злочестивото изкушение; изпращането му в тъмница... Докато бил в тъмницата, жителите на града намерили начин за достъп до него. Матей Граматик и още няколко човека беседвали с него, укрепили го във вярата, в готовността му да приеме мъченичество за Христа. При един от побоите, Николай силно пострадал, но през нощта Господ изцелил раните му и това било велико утешение за него и за християните в града.

„На днешния ден, 17 май, той бил изведен от тъмницата и поведен към мястото, наречено „Юч бунар“ („Три кладенци“), където приел мъченическа кончина – бил пребит с камъни, след което изгорен, а прахът му – разпръснат.

Запазили са се две негови костици, една от които е съхранена до днес. Това ни дава възможността да се поклоним на този велик изповедник на вярата във Възкресението и вечния живот, изобличил смело нечестията на своите мъчители.

Теменната кост се съхранявала най-напред в храма „Св. Архангел Михаил“, където се покоели мощите на свети крал Стефан Милутин, а после – в специално приготвено ковчеже, на друго място. За съжаление, през 70-те години тези мощи били похитени от храма и не знаем къде са, но другата костица тогава е дарена тук.

Велика милост за нас е да имаме такива съграждани, които показали присъствието на Божиата благодат в своя живот, които са търсили не материален комфорт и добруване, но преди всичко – покаяние, прошка на греховете, за да се разкрие вечният живот, благодатта Божия в сърцата им“.

„Когато днес ни питат как сме оцелели 500 години в робство, отговора ни го

дават светците и нашите предци – като са пазили живо вярата в своите сърца. Чрез тази вяра те са победили и несправедливост, и погром, и разрушение, и убийства, и безчестие, запазвайки я чиста и непорочна.

Нека по молитвите на свети Николай Господ да ни укрепява и ние днес мъжествено да изповядваме своята вяра, за да се преодолее тази инерция от атеистичното време. Мнозина имат отрицателно отношение към Църквата и вярата – едва ли не, че тя е несъвместима със съвременния начин на живот и разбирания, но това не е така. Ние сме толкова свързани с тези велики човечи – светиите, които са ни превели през трудностите. Нима можем да се отстраним от историята, от предците ни, от достиженията, от нашите светци, на които винаги гледаме с надежда и упование? Защото истинското богатство на един народ – това са неговите светци“, завърши словото си Негово Светейшество.

Текст: Михаил Тасков

Снимки: Весела Игнатова

